

LA IMMIGRACIÓ FRANCESA A FIGUEROLA DEL CAMP (1566-1640) I LA SEVA CONFRARIA

Jaume Teixidó i Montalà

El poble de Figuerola del Camp està situat a la comarca de l'Alt Camp, a l'est de la Serra de Miramar, a tocar amb la comarca de la Conca de Barberà. En l'època estudiada el terme municipal afrontava «de solixer ab lo terme del Pla, de mitjorn ab lo terme de Valls, de ponent ab la rasa del bosc d'en Teixidor i de torrent avall fins al torrent de Monrós i entra en lo camí de Valls, i tire fins a la pica del camp, i de aquí fins a la bassa de Comelars, i tire tot camí fins al terme de Valls, i de tremuntana fins al terme de Cabra¹».

El senyor jurisdiccional del lloc era el Reial Monestir de Poblet. La presència pobletana s'inicia amb la donació de Berenguer de Puigverd, l'any 1271², dels llocs de Figuerola, Prenafeta i Miramar al monestir, encara que aquest no prengué la possessió efectiva fins al 1295³.

La població tenia una dedicació eminentment agrícola. La base de l'economia era l'agricultura; el conreu més important foren els cereals, seguits de la vinya i com a conreus complementaris hi trobem l'olivera i els avellaners. De menestrals gairebé que no n'hi havia i els únics que hem localitzat desenvolupaven l'ofici de mestres de cases⁴.

La parròquia de Figuerola englobava també les poblacions de Prenafeta i Miramar que formaven un sol terme. El rector residia a Figuerola, població més gran en nombre d'habitants. Encara que les tres tenien església⁵, en moltes ocasions les celebracions litúrgiques (casaments, baptismes, ...) se celebraven a Figuerola. També utilitzaven els mateixos llibres sacramentals com a registres, per la qual cosa hem hagut de destriar les actes pertanyents a les altres poblacions.

L'objectiu del treball és esbrinar si la immigració francesa va tenir una repercussió demogràfica i econòmica en la petita població de Figuerola del Camp en una època en què molts llocs i viles del Principat reberen una onada d'immigrants procedents de l'altra banda dels Pirineus⁶.

1. Afrontació estreta del capbreu de la baronia de Prenafeta del 1607. Es tracta d'una còpia del 1631. Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona (AHAT), sèrie de la parròquia de Figuerola del Camp, caixa 6 núm. 30.

2. J. M. FONT I RIUS: *Cartas de poblacion y franquicia de Cataluña*, volum II, CSID, 1983. DD.AA.: *Notes històriques de Figuerola del Camp*, Ajuntament de Figuerola del Camp, 1980.

3. A. ALTISENT: *Història de Poblet*, Abadia de Poblet, 1974, pàg. 139.

4. Els dos únics que hem identificat eren francesos: Joan Esbrat i Pere Gibert.

5. L'església de Figuerola del Camp té com a patró Sant Jaume; la de Prenafeta, Sant Salvador; i la de Miramar, Sant Mateu.

6. J. NADAL - E. GIRALT: *La immigració francesa a Mataró durant el segle XVII*, Caixa d'Estalvis de Mataró, Mataró, 1966.

Els llibres sacramentals

Els llibres sacramentals⁷ que hem buidat per a fer aquest estudi són els de matrimonis, òbits i baptismes corresponents als anys 1566 fins al 1640. La informació que ens aporten sobre la immigració francesa és de vegades molt minsa i cal sumar aquestes tres fonts a altres (compliment pasqual i manuals notarial) per obtenir, amb una certa aproximació, dades dels francesos que arrelaren en aquesta població. En ocasions els registres sacramentals no esmenten d'on són filles les persones citades en la documentació, el mateix que succeeix en les anotacions de les altres fonts.

Encara que comencen l'any 1566, no localitzem el primer matrimoni en els registres matrimonials fins l'any 1572 (anteriorment només hi ha anotades benediccions). És complert fins l'any 1630, a partir d'aquesta data i al llarg del decenni següent creiem que hi pot haver un subenregistrament ja que només hi ha anotats tres casaments (els anys 1633, 1636 i 1637). La presència d'immigració francesa ja es fa present en el decenni 1571-80.

Marits francesos sobre el total de matrimonis Figuerola del Camp (1566-1640)

Decenni	Marits francesos	Matrimonis	%
1566-1570	0	0	0
1571-1580	1	10	11,11
1581-1590	1	13	8,33
1591-1600	2	23	8,69
1601-1610	2	17	11,76
1611-1620	0	13	0
1621-1630	2	21	10,52
1631-1640	0	3	0
Totals	8	95	8,42

Els diferents rectors que regiren la cura d'ànimes de la parròquia tingueren poca atenció en les anotacions dels registres matrimonials. La informació que ens aporten es fragmentària i, fins i tot, en una ocasió (casament de Joan Miquel de la Porta) no s'esmenta la condició de francès del nuvi.

El nombre total de matrimonis és de 95 dels quals constatem la presència francesa en 8 ocasions, un 8,42%. Si exclouem el decenni de 1631-1640 pel fet de la possible existència d'un subenregistrament, el percentatge seria d'un 8,69%. La major presència la podem situar entre els anys 1596 i 1602 dates entre les quals hi trobem les noces de quatre francesos. Entre aquestes dates van tenir lloc 16 matrimonis, amb la qual cosa la presència occitana arriba fins a un 25%.

Aquest percentatge general és molt similar a l'obtingut per Tarragona⁸ entre 1600-1620 -del 8%- . També s'aconsegueixen resultats similars per a alguna de les poblacions de la Conca de Barberà⁹, com Santa Coloma de Queralt (9,05%) i Vilaverd-La Riba (9,64%). Figuerola es troba per sota dels índexs obtinguts en les poblacions estudiades per Nadal i Giralt¹⁰ que se situen entre un 10 i un 20%.

7. Es troben en l'AHAT, secció de la parròquia de Figuerola del Camp. Els llibres buidats han estat els següents: llibre de matrimonis, baptismes, òbits i confessants 1566-1579 (caixa 3 núm. 42 lletra G); llibre de matrimonis, baptismes, òbits i confessants 1579-1600 (caixa 4 núm. 1); llibre de matrimonis, baptismes, òbits i confessants 1600-1631 (caixa 4 núm. 2); i llibre de matrimonis, baptismes i òbits (caixa 4 núm. 3).

8. R. LOZANO DÍAZ: *La població de Tarragona al segle XVII*, Cercle d'Estudis Històrics i Socials «Guillem Oliver», Tarragona, 1995, pàg. 111.

9. V. GUAL I VILÀ: «Gavatxos», *gascons i francesos. La immigració occitana a la Catalunya moderna (El cas de la Conca de Barberà)*, Rafael Dalmau ed., Barcelona, 1991, pàg. 20 i 47.

10. J. NADAL - E. GIRALT: *La population catalane de 1553 à 1717. L'immigration française et les autres facteurs de son développement*, Paris, 1960, pàg. 62.

Un altre punt important i que cal esmentar és que no tots els francesos casats a la població hi restaren a viure, alguns només s'hi casaren i algun altre hi visqué un o dos anys. Del total de vuit, sis restaren al poble i dos només hi prengueren noces, encara que un d'ells hi visqué un cert temps¹¹.

En les anotacions de les defuncions (no hi consten les dels albats) també observem una presència d'immigració francesa. La primera anotació d'una defunció ultrapirenaica correspon a l'any 1573. La dècada que localitzem un major nombre d'òbits de francesos és la de 1581 a 1590 amb quatre morts, a partir d'aquestes dates el nombre disminueix.

Defuncions de francesos sobre el total d'òbits Figuerola del Camp (1566-1640)

Decenni	Defuncions de francesos	Total	%
1566-1570	0	15	0
1571-1580	1	25	4,16
1581-1590	4	29	16
1591-1600	1	27	3,84
1601-1610	1	17	6,25
1611-1620	1	38	2,70
1621-1630	2	25	8,69
1631-1640	0	14	0
Total	10	180	5,55

Hem de remarcar el fort índex assolit en la dècada de 1581-1590 (les defuncions es concentren entre els anys 1586 i 1590), que se situa en el 16%, i en la dècada de 1621-1630, on s'arriba al 8,69%. En aquesta última data hi devia haver una certa revitalització de la immigració ja que també hi hem trobat dues noces amb marit francès.

Tot i haver localitzat 10 defuncions, creiem que no estan esmentades totes ja que en l'obituari hi consten uns quants pastors i mossos més que el rector no anota ni el seu cognom¹². Alguns vivien a casa dels seus amos i amb poques possibilitats econòmiques, com és el cas d'Arnau que «morí molt pobre que se'l tingué de acaptar per la mortalla».

En cinc ocasions el capellà esmenta la condició de francesos, però en cinc més no ho diu, sinó que els hem localitzat a través del buidatge d'altra documentació. Hem constatat aquest fet ja que els cinc francesos¹³ que el rector no ho diu són occitans que estaven arrelats i casats al poble, és a dir, ens trobem amb una diferenciació a l'hora d'anotar si eren francesos, potser respecte els qui només hi estaven de pas dels que havien format la seva família al lloc.

El tercer llibre sacramental analitzat és el de baptismes. Es tracta d'un punt de referència important perquè permet esbrinar si els francesos que estaven establerts en el poble van tenir fills i la seva importància en la recuperació demogràfica de la població.

11. Els immigrants casats al poble foren: Joan Esbrat (1576), Bertran de la Granja (1581), Josep Estrada (1596), Joan Miquel de la Porta (1597), Joan Ramon (1601), Bartomeu Rossell (1602), Bernat Truc (1621) i Baltasar Cambó (1627). Aquest darrer només hi va contraure noces i Josep Estrada hi visqué un o dos anys.

12. Com veurem més endavant la major part dels francesos que visqueren a Figuerola del Camp desenvolupaven oficis de jomalers, mossos i pastors.

13. Els cinc francesos que no són assenyalats com a tots en la seva defunció són: Joan Esbrat (1588), Bertran Granja (1606), Joan Clusell (1621), Joan Miquel (1627) i Bernat Deutú àlies Truc (1647). En alguns el cognom ha sofert transformacions com Bertran de la Granja i Joan Miquel de la Porta que gairebé sempre després del seu casament els trobem anotats com Bertran Granja i Joan Miquel. El cas de Bernat Truc és més curiós ja que en l'anotació de la seva defunció se'ns informa que el cognom que ens ha aparegut sempre anotat és en veritat un àlies i el seu veritable cognom era Deutú. La seva descendència portarà el cognom Truc.

**Baptismes de fills d'immigrants francesos sobre el total
Figuerola del Camp (1566-1640)**

Decenni	Baptismes de fills de francesos	Total	%
1566-1570	0	20	0
1571-1580	0	57	0
1581-1590	4	44	9,09
1591-1600	4	54	7,40
1601-1610	7	69	10,14
1611-1620	5	69	7,24
1621-1630	7	89	7,86
1631-1640	4	72	5,55
Total	31	474	6,54

Com podem apreciar els baptismes de fills d'immigrants francesos no comencen fins a la dècada del 1581 però a partir d'aquesta data la presència és força remarcable, sobresortint entre 1601-1610 on s'arriba al 10% del baptismes, per caure per sota de la mitjana en l'últim decenni estudiat. La mitjana de tot el període és de 6,54%, però si només recollim dades de 1581 a 1640 augmenta fins el 7,81%.

Aquests 31 baptismes corresponen a 10 famílies on el marit és francès (només en una ocasió trobem que el matrimoni és estranger¹⁴), la mitjana se situaria en els tres fills per parella, però aquesta és enganyosa ja que algunes d'aquestes famílies només hi restaren pocs anys en el poble. Del total, hem localitzat que 7 visqueren en la població fins a la defunció d'un dels cònjuges, aquestes ja representen 28 baptismes repartits de la manera següent¹⁵:

- Dues parelles amb dos fills
- Dues parelles amb tres fills
- Una parella amb cinc fills
- Una parella amb sis fills
- Una parella amb set fills

Les altres tres famílies que tingueren fills (un per parella) les hem d'analitzat per separat. La primera, el matrimoni format per Josep Estrada i Esperança Brunet, casats el 1596 any en què també tingueren el seu primer fill, segurament que degueren d'anar a viure a Valls, vila on estava domiciliat el marit abans del seu casament. El segon el matrimoni format per Joan Monlone i Maria visqueren només entre un i dos anys al poble. El tercer format per Pere Gibert i Jerònima tingueren un fill el 1622, però ja en tenien d'altres, perquè a principis de la dècada dels anys vint del segle XVII la família s'establí a Figuerola provinent de Vallespinosa¹⁶ (Conca de Barberà), segurament, per motiu de l'ofici del Pere, mestre de cases.

En la taula de sota esmentarem tots els llinatges que varen infantar nadons al llarg del període i observarem el creixement dels baptismes i la possible influència de la immigració francesa¹⁷.

14. Es tracta del matrimoni format per Joan Monlone i Maria que tingueren un fill el 1604.

15. Aquests matrimonis foren: Joan Clusell i Maria (1618 i 1621), Joan Esbrat i Magdalena (1583, 1586 i 1587), Bertran Granja i Paula (1590, 1596 i 1598), Joan Miquel i Caterina (1598, 1602, 1604, 1606 i 1612), Joan Montaner i Maria (1638 i 1640), Joan Ramon i Magdalena (1606, 1608, 1610, 1613, 1616, 1618 i 1621) i Bernat Truc i Elisabet (1624, 1626, 1628, 1630, 1632 i 1637).

16. En aquesta població el 29 de gener de 1611 es casaren Pere Gibert i Jerònima Clarasó. Varen tenir quatre fills a Vallespinosa, nascuts els anys 1611, 1614, 1617 i 1620. Agraïxo al Dr. Valentí Gual i Vilà l'amabilitat de facilitar-me aquestes dades.

17. En majúscula els cognoms de procedència francesa.

Cognoms dels infants batejats a Figuerola del Camp (1566-1640)

	1566	1571	1581	1591	1601	1611	1621	1631	
	1570	1580	1590	1600	1610	1620	1630	1640	
Agostenc	-	-	-	-	-	2	5	2	
Balanyà	2	6	-	4	5	3	4	7	
Bover	-	-	2	-	-	-	-	-	
Brunet	1	3	2	5	2	-	-	-	
Caselles	-	-	-	-	3	4	2	-	
Claramunt	-	3	4	1	5	-	-	-	
Clofent	2	1	-	4	6	6	5	3	
CLUSELL	-	-	-	-	-	1	1	-	
ESBRAT	-	-	3	-	-	3	3	-	
Espigó	-	-	-	1	3	3	7	3	
ESTRADA	-	-	-	1	-	-	-	-	
Feliu	-	-	-	-	2	3	1	2	
Ferrer	2	13	11	6	9	14	15	16	
Garriga	-	-	-	-	-	-	5	-	
GIBERT	-	-	-	-	-	-	1	7	
GRANJA	-	-	1	2	-	-	3	-	
Güell	1	3	4	7	3	-	2	9	
MIQUEL	-	-	-	1	3	1	-	-	
Miret	-	-	-	-	-	-	2	-	
MONLONC	-	-	-	-	1	-	-	-	
MONTANER	-	-	-	-	-	-	-	2	
Olesa	1	3	-	1	-	-	-	-	
Oliva	6	7	2	10	15	11	7	6	
Plana	-	-	-	4	2	-	-	-	
RAMON	-	-	-	-	3	4	2	-	
Riber	1	3	1	3	3	5	4	1	
Roca	-	-	-	-	-	-	1	-	
Roig	-	-	-	-	-	-	2	1	
Sabater	-	-	-	-	-	-	1	-	
Tallaví	-	-	-	-	-	-	-	4	
TRUC	-	-	-	-	-	-	4	2	
Vives	4	13	14	4	3	9	9	6	
Altres ¹⁸	-	2	-	-	1	-	2	-	
Incògnit	-	-	-	-	-	1	1	-	
Totals	20	57	44	54	69	69	89	72	= 474

Com ja hem vist, el tant per cent de fills d'immigrants francesos sobre el total és bastant migrat, arriben al 6,54%. Els nou llinatges (Balanyà, Brunet, Clofent, Ferrer, Güell, Olesa, Oliva, Riber i Vives) presents durant el període de 1566-1570 arriben a la xifra de 338 naixements, que representa el 71,31%. Els naixements de fills de pares incògnits (2 baptismes) i els de pares residents a d'altres poblacions (cinc baptismes) obtenen l'1,47%. La resta (129 baptismes), només el 27,22%. És en aquest grup on trobem la presència de la immigració francesa a través dels llibres sacramentals.

18. Dins d'aquest apartat, hem inclòs els fills de matrimonis que no eren residents a Figuerola, que són: 1571-1580 (un Giner, de Cabra i un Calbet, de Tamarit), 1601-1610 (un Rosselló, de la Secuita) i 1621-1630 (un Balanyà, de Barberà de la Conca i un Baga, del Pla de Santa Maria).

Dels 23 nous llinatges, a partir de 1571, que tingueren fills en la població en coneixem el seu origen en 17 ocasions (el 73,91%) dels quals 10 són d'origen francès i representen 43,48% sobre el total de nous llinatges el, aquests són: Clusell, Esbrat, Estrada, Gibert, Granja, Miquel, Monlanc, Montaner, Ramon i Truc. Els altres 7 dels quals en sabem el seu origen provenen de poblacions properes a Figuerola: Barberà de la Conca (Conca de Barberà), Castellldàsens (actualment Castellldans, Les Garrigues), Castellnou de Seana (Pla d'Urgell), Masmolets (terme de Valls, Alt Camp), la Riba (Alt Camp), Pontils (Conca de Barberà) i Prenafeta (Conca de Barberà).

Si agafem aquests 10 llinatges de francesos (la primera generació és nascuda a França però la segona ja és catalana) i sumem el fills que tingueren són 43, que representen el 9,07% del total de naixements entre 1566 i 1640. Xifra bastant baixa que demostra que la immigració francesa va ser present a Figuerola, però que no va tenir una forta incidència en l'augment de població, que es va concentrar en la població existent l'any 1566 i amb una remarcable immigració de persones procedents del propi país.

El compliment pasqual

Per mitjà del compliment pasqual podem obtenir molta més informació de l'arrelament de francesos a la població. També inferirem els anys d'estada de moltes d'aquestes persones que només hi varen romandre un espai de temps curt, per realitzar feines al camp. Bona part dels francesos que visqueren en el lloc, hi estigueren pocs anys; alguns els trobem en anys alternatius. Les anotacions en les llibretes és bastant ambigua; ben poques vegades ens informa de quins residents eren francesos, el que sí anota són tots els habitants de la població que complien amb el precepte pasqual¹⁹. També sabrem la quantitat de mossos, pastors, bovers,... gent que treballava a jornal per a una altra persona; bona part d'aquest contingent, no tot, procedia de França tal i com veurem en els oficis.

Hem escollit tots els anys acabats en 1 per donar dades de la població a Figuerola. Hi ha alguns buits documentals²⁰ que ens han forçat a agafar l'any immediatament següent a l'acabat amb 1. La sèrie del compliment pasqual finalitza l'any 1628.

Nombre de cases a Figuerola del Camp (1561-1628)

Anys	Cases de francesos o descendents	Altres ²¹	Total
1561	0	17	17
1571	0	21	21
1583	1	21	22
1591	3	21	24
1601	3	27	30
1611	4	29	33
1622	7	30	37
1628	6	32	38

Com podem observar, trobem un creixement del nombre d'habitatges en tres etapes: la primera correspondria a l'any 1571 en què hi ha una crescuda de quatre llars envers deu anys enrere una segona; l'any 1601, en què també hi ha un augment de sis cases en relació a 1591;

19. En ocasions el rector anotava el nom i el cognom, juntament amb l'ofici, però la major part de vegades o no apuntava el cognom o l'ofici.

20. Les referències són les mateixes que en la nota 4, menys el Compliment Pasqual de l'any 1561, que es troba en la caixa 1 núm. 39 de la parròquia de Figuerola del Camp (AHAT).

21. Els anys 1571, 1583 i 1591 surt anotada en el compliment pasqual la rectoria. En els altres anys tot i no estar enregistrada l'hem comptada.

i la tercera, la de l'any 1622, que puja en quatre habitatges en comparació a 1611. Com veiem, les cases habitades per francesos o per descendents d'aquest (parlaríem de la segona generació) van jugar un paper important en l'increment d'habitatges, perquè, en la segona i tercera etapa el nombre de vivendes que controlaven era important. En la primera etapa no tenim constància de cap casa en mans d'un francès.

Al llarg del període la població de Figuerola experimenta una forta pujada poblacional; des de 1561 a 1628 la població augmenta en més de cent habitants, aquest fet, com ja hem vist, tingué el seu suport en la mateixa població existent abans de l'arribada d'immigració. És remarcable la que procedia de les mateixes terres catalanes, la francesa hi va jugar un paper inferior.

Població de Figuerola del Camp (1561-1628)

Anys	Famílies	Jornalers	Pobl. de comunió	Total Població ²²
1561	64	7	71	80
1571	71	12	83	105
1583	94	11	105	110
1591	109	10	119	120
1601	95	14	109	145
1611	72	11	83	140
1622	100	11	111	180
1628	117	1	118	185

L'augment del nombre de cases no suposa una alça en el nombre d'habitants. Els anys que trobem que hi ha un bon creixement en el nombre de vivendes (1571, 1601 i 1622) en relació a la dècada anterior no es corresponen amb una pujada del nombre total de persones de comunió. L'any 1571 sí que trobem un cert increment però bastant migrat, només 12 persones, el 1601; amb un engrandiment de sis cases, el poble perd 10 habitants; només l'any 1622 va unit l'aportació del nombre d'habitatges amb una pujada del nombre d'ànimes de comunió, 28 persones més.

Hem esmentat el nombre de jornalers que engloba mossos, pastors, mosses, bovers,... perquè podien modificar el nombre d'habitants en relació a anys de més treball i, per tant, més necessitat d'aquest contingent humà. Som conscients que els diferents rectors que varen fer les llibretes, en ocasions, no esmenten l'ofici tan sols resta anotat el nom i, en algunes ocasions, el cognom. El contingent de jornalers dels diferents anys no és molt variable sinó que manté un volum al voltant de les 10 a 15 persones, menys en el primer i l'últim any analitzat que, com veurem, és quan trobem un nombre més baix d'immigrants francesos.

Els manuals notarials

Hem buidat quatre manuals notarials²³ del període comprès entre 1586 i 1622. D'aquí hem localitzat un bon grapat de francesos, encara que en moltes ocasions les informacions que ens donen és molt migrada: normalment actuen com a testimonis d'actes notarials, però les notícies mostren certs aspectes que són interessants per establir més elements d'anàlisi del fet migratori.

Un dels aspectes més interessants, que ja havíem intuït en el Compliment Pasqual, és la forta mobilitat d'aquest contingent humà. En especial referència als qui treballaven de jornalers (mossos, pastors,...) que no tenien una llar estable. Explicarem alguns exemples: a

22. Hem multiplicat el nombre de cases per cinc habitatges.

23. Es troben a l'AHAT, secció de la parròquia de Figuerola del Camp: manual notarial de 1586-1600 (caixa 5 núm. 18); manual notarial 1600-1606 (caixa 5 núm. 20); manual notarial 1608-1615 (caixa 5 núm. 21); i manual notarial 1615-1622 (caixa 5 núm. 22).

Pere Debue, pastor, a través dels manuals l'hem localitzat en tres poblacions diferents en un curt espai de temps (vuit anys)²⁴; l'any 1596 vivia a Cabra del Camp, l'any següent a Figuerola del Camp, el 1600 estava domiciliat al Pla de Santa Maria, el tornem a localitzar a Figuerola l'any 1603. Guillem Roig vivia a Figuerola el 1594, el 1604 residia a Miramar, l'any 1606 vivia a Figuerola i tres anys més tard, 1609, al Pla de Santa Maria, Guillem Bis, el 1601 i 1603, està domiciliat a Figuerola on dicta testament el 1606, però esmentant que vivia al Pla de Santa Maria.

També hem localitzat alguns testaments (vuit) i capítols matrimonials (tres) referents a francesos que residien a Figuerola del Camp. Encara que no són gaires ens permet observar trets de la seva persona que d'altra manera restarien en l'oblit.

Testaments:

-05.09.1596. Joan de Pujol, natural de *Banyeres*, bisbat de Tarba.

Deixa per a sepultura, novena i cap d'any, 10 ll. Nomena hereu al seu fill Joan.

-16.10.1604. Joan Bixé, pastor.

Demana ser soterrat al monestir de Santes Creus i deixa 200 lliures per a misses i 30 ll. per a la novena i cap d'any. També deixa 100 ll. a Jaume Ferrer i a la seva esposa «per lo bon tracte que me han tengut en sa casa» i als fills d'aquest matrimoni la quantitat de 100 ll. «asó per la bona voluntat los tinch». Després esmenta altres deixes com 1 ll. a cada confraria, 50 ll. al seu cosí Pere Pixalongo, pastor, resident a Figuerola, 3 ll. a Nostra Senyora de Montserrat i 2 ll. a l'Hospital General de Barcelona. Nomena hereva la seva ànima.

-07.02.1606. Antoni Grau, natural del lloc de *Corei*, diòcesi de Caors.

Nomena com a marmessor «Joan Casselles mon amo». Demana rebre sepultura al cementiri de Figuerola i deixa per a novena i cap d'any 1 ll. També deixa 6 diners per cada confraria i nomena hereu dels béns que posseïa Joan Caselles: una peça de terra al Pla de Santa Maria, les robes i els diners.

-06.03.1614. Joan Ciutat, pastor, lloc d'*Heste*, diòcesi de Tarba.

Pren per a la seva ànima 30 lliures. Les deixes són: al Rei d'Espanya, 5 sous; a la confraria de Nostra Senyora del Candeler, 1 ll.; a cada bací, 2 sous; a Jaume Ferrer, casa on vivia, 10 ll.; a Felipa, muller de Jaume Ferrer, 1 ll.; a Esperança Ferrer, nora del matrimoni Ferrer, 1 ll. Nomena hereu dels béns que té a Catalunya a Domenjó Soler, fill de la seva germana Joana, i dels béns que té a França a la seva germana Margarida Baserca, que vivia al seu poble natal.

-04.06.1618. Joan Montaner, natural de *Montesquiú*, diòcesi de Rius.

Estableix les deixes següents: per a la seva ànima, 10 ll.; a la confraria de Nostra Senyora del Candeler, 2 ll.; al bací de Sant Jaume, 15 sous; als bacins de les Verges, de Nostra Senyora del Roser i de Sant Esteve, 10 sous; al seu pare, Joan Montaner, 10 ll., sempre i quan les vingui a buscar en el termini d'un any ja que vivia a França. Fa hereva la seva ànima.

-07.03.1620. Arnau de Savellà, natural del lloc de *Lies*, diòcesi de Tarba.

Enumera les deixes següents: per a la seva ànima 24 ll.; a cada bací de l'església de Figuerola, 2 rals; a Nostra Senyora del Roser, 20 sous; a la seva germana Maria que viu a França li deixa tots els drets que pot tenir a la casa dels seus pares; a Ramon, nebot, 10 ll.. Nomena hereu el seu germà Joan de Savellà que també vivia a Figuerola.

-29.03.1620. Tibau Vasi, del bisbat de Rius.

Nomena hereva la seva ànima.

-30.11.1621. Joan Miquel, de la Porta.

Nomena marmessors el rector i els jurats de Figuerola i els deixa 2 sous a cadascú. Les

24. Aquestes tres poblacions situades a la comarca de l'Alt Camp estan situades a uns cinc quilòmetres de distància. Els termes municipals afronten.

altres deixes són: per a sepultura, 12 ll.; per fer un crucifix, 10 ll.; a cada bací de l'església de Figuerola, 2 sous; «item dex cada divendres uns goigs a Nostra Senyora del Roser, perpetuament, ab set candeles a la celebració dels quals dex de mos béns dex coranta sous moneda barcelonesa y a la fi dels goigs pasará dit senyor rector una col·lecta per los diffunts desares (sic) de la horatió de Nostra Senyora». Nomena hereva la seva ànima i demana que els seus béns siguin venuts i els diners obtinguts serveixin per fer dir misses i goigs, «instituesch hereua la mia ànima volent que tots los béns meus sien venuts en lo encant públich al mes donant y del que resultarà, sie fundat censal per pagar dits goigs y lo demás se fundaran aniversaris rescats ab tres absoltes cantades per la mia ànima, de ma muller y de mos fills, y per tots los que yo tinch obligació».

Segons les deixes, les persones que testen no posseeixen, un gran patrimoni només Joan Bixé sembla que disposés d'una bona quantitat de diner. També és diferent el cas de Joan Miquel de la Porta que va casar-se a la població i tingué fills que degueren de morir albats. Un altre aspecte important és la poca família que esmenten, bona part d'aquest deixen els seus béns per a misses i celebracions litúrgiques, només un anomena descendència directa.

Aquesta manca de patrimoni i de descendència, juntament amb l'ofici majoritari que desenvolupaven, fan pensar en un caràcter marginal d'aquests nousvinguts, almenys pel que fa referència a Figuerola.

Capítols matrimonials:

-23.04.1597. Entre Joan Miquel de la Porta, fill de Joan i Joana, natural de *Despont*, Bigorra, i Caterina Oliva, filla de Jaume i d'Esperança, vídua de Figuerola.

Joan Miquel de la Porta es dota amb la quantitat de 50 ducats (entre diners i *valies*). Caterina Oliva és dotada amb la quantitat de 110 lliures repartides de la manera següent: una casa i un pati petit al carrer d'en Balanyà, estimats en 40 ll.; 7 jornals a la partida de la Plana, estimada en 30 lliures, tot al terme de Figuerola; i 14 jornals de vinya i garriga a la partida de les Planes, al terme de Prenafeta, estimada en 40 ll.

-10.01.1606. Entre Joan Casals, fill de Joan i Joana, teixidor de lli, natural de *Sarremezan*, bisbat de Comenge, i Margarida Ferrer, filla de Pau i de Caterina, donzella, natural del Pla de Santa Maria.

Joan Casals es dota amb 120 lliures (=100 ducats) «los quals ell se la gonyats ab son gust treball», i fa d'escreix de 15 lliures. Margarida Ferrer es dotada amb: un pati de casa de 6 o 7 passes d'ample i 13 o 14 passes de llarg al carrer del Forn de dalt; 2 jornals a la partida del camí d'Alió, els dos béns situats al Pla de Santa Maria; 2 jornals a la partida del Bosc, terme de Figuerola; i robes.

-17.10.1621. Entre Bernat Truc, fill de Joan i Joana, del lloc de *Sparros*, bisbat de Tarba, i Elisabet Oliva, filla de Jaume i de Coloma, donzella de Figuerola.

Bernat Truc es dota amb 100 ducats i li fa d'escreix 15 lliures. Elisabet Oliva és dotada amb un pati de casa a Figuerola al Verger, 4 jornals a la partida de les Planes de Figuerola i 1,5 jornals a la partida de la Teuleria.

La quantitat en què es doten aquests tres francesos és elevada. Joan Miquel de la Porta i Bernat Truc arrelaren a Figuerola, Joan Casals segurament degué d'anar a residir al Pla de Santa Maria. Els dos que s'afinquen a Figuerola reben de les seves mullers terres i patis de casa per poder romandre a la població, en societats rurals on la propietat de la terra hi mantenia el seu posseïdor era l'única possibilitat d'arrelar en una població.

El nombre de francesos, el bisbat d'origen i el seu ofici

Saber amb exactitud el nombre total de francesos que estigueren a Figuerola un temps és impossible. En una població petita podem arribar a saber amb certesa els qui hi arrelaren, però sempre haurem de contraposar el màxim nombre de fons possibles per acostar-nos d'una manera fiable a quantificar les dades. Prenent com a mostra totes les fonts esmentades

anteriorment, hem localitzat a la població, en el període 1566 a 1640, un nombre de 64 francesos²⁵.

D'aquest nombre cal destriar els qui visqueren i arrelaren al lloc. El seu nombre és molt baix²⁶, només n'hem localitzat vuit²⁷, que representen el 12,5% del total de francesos. Cinc estaven casats al poble i els altres tres s'hi afincaren. La resta d'estrangers localitzats, 56, el 87,5%, només hi estigueren un espai de temps curt.

Bona part els hem identificat entre els anys 1591 i 1620. Aquets tres decennis s'enduen el 71,87%, podem dir que la immigració occitana es va concentrar, principalment, entre finals del segle XVI i principis del segle XVII.

Nombre de francesos localitzats per decennis

Anys	Nombre	%
1571-1580	8	12,5
1581-1590	4	6,25
1591-1600	14	21,88
1601-1610	21	32,81
1611-1620	11	17,19
1621-1630	5	7,81
1631-1640	1	1,56
Total	64	100

En referència al bisbat d'origen i al seu ofici, les dades que hem obtingut són molt migrades i fragmentàries. En poques ocasions els diferents rectors de la parròquia donen informació d'aquestes característiques, probablement perquè la desconeixien en ser la immigració de caire temporal.

El bisbat d'origen el sabem en 15 ocasions, el 23,44% del total, menys d'una quarta part. El resultat és el següent: 6 de Tarba, 4 de Comenge, 3 de Rius i 1 de Caors i 1 de Coscrans. La preeminència de la zona del Pirineu i del pre-Pirineu és absoluta, com ocorre a la Conca estricta, l'Alt Gaià i la plataforma segarrena²⁸, i diferents poblacions de l'Alt Camp com Alcover, Vila-rodona i Vilabella²⁹ on la diòcesi predominant és Comenge.

L'ofici ens és conegut en 30 ocasions, el 46,87%. Són: 17 pastors, 5 mossos, 3 mestres de cases 3 pagesos, i 1 teixidor de lli. Sobresurt el pastor sobre qualsevol altre ofici fet que demostra el caràcter temporal d'aquestes persones, ja que restaven pocs anys en el poble com es pot observar en les llibretes del compliment pasqual en què en poques ocasions

25. Els citarem per decennis segons la data quan els hem localitzat, són: 1571-1580, Joan Canitrot, Joan del Pont, Joan Amador, Giralt Tabuler, Bertran de la Granja, Joan Domenjó, Joan Esbrat i Guillem; 1581-1590, Giralt Miró, Miquel Fàbregues, Marsaló i Arnau; 1591-1600, Joan Bixé, Guillem Roig, Pere Debue, Joan de Pujol, Joan Miquel de la Porta, en Vidal, Bertran Gilet, Bernat Martí, Pere Mascarans, Joan Degogans, Josep Estrada, Bernat Moliner, Joan Ramon i Pere Miquel de la Porta; 1601-1610 Bernat Casabella, Antoni Grau, Domenjó Claret, Pere Miró, Joan Casals, Guillem Serra, Joan Monlone, Maria Monlone, Bertomeu Rosell, Joan de Pedellés, Guillem de Pedellés, Joan Pontons, Bertomeu Gener, Joan Debue, Joan Giraut, Joan Lapessa, Arnau Pujol, Joan Durant, Joan, Guillem Bis i Pere Pixaolong; 1611-1620, Joan Clusell, Joan Montaner, Joan Ciutat, Arnau de Savallà, Tibau Vasi, Joan de Savallà, Pere Gibert, Joan Costes, Joandó, Joan Comes i Domènec; 1621-1630 Bernat Truc, Sebastià Nogués, Gabriel Guertruc, Baltasar Cambó i Antoni Joan Deubarri; i 1631-1640, Domingo.

26. Només he inclòs els qui tinc constància del seu afincament definitiu al poble; no m'he basat en cap registre sol, sinó que ha estat una anàlisi de tots.

27. Varen ser: Joan Esbrat, Bertran de la Granja, Joan Miquel de la Porta, Joan Ramon, Bernat Truc, Pere Gibert, Joan Clusell i Joan Montaner.

28. V. GUAL I VILÀ: «Gavatxos», *gascons, francesos ...*, pàg. 30, 53-54 i 64.

29. J. CAVALLÉ I BUSQUETS: *Quan les cases volien ser palaus. La població d'Alcover, 1553-1625*, Centre d'Estudis Alcoverencs, Alcover, 1989.; P. VIVES I VIVES - J. COMAS I PIÉ: «La immigració francesa a Vila-rodona», *Quaderns de Vilaniu*, núm. 5, Institut d'Estudis Valencs, Valls, 1984, pàg. 149-155; J. AGUADÉ I SORDÉ: «La població de Vilabella als segles XVI i XVII (1566-1640). La immigració francesa», *XXXV Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos de Catalunya*, vol. II, Institut d'Estudis Valencs, Valls, 1989, pàg. 11-28.

trobem els pastors en la mateixa casa dos anys seguits. Anaven on eren contractats, contracte verbal, on hi havia treball i possibilitats de guanyar-se el pa. De menestrals n'hi ha ben pocs i només dos mestres de cases (Joan Esbrat i Pere Gibert) visqueren i arrelaren al poble. En comparació a d'altres poblacions de l'Alt Camp i de la Conca de Barberà, la dedicació dels immigrants és l'agricultura i la ramaderia encara que en la major part de les poblacions de les dues comarques l'ofici que realitzaven bona part dels francesos era el de pagès.

També hem de tenir en compte un altre aspecte important: quan un francès arribava al poble només li era possible treballar en l'ofici que li oferien, ben segur pastor o de mosso, deixant de banda l'ofici que ell mateix tingués. Per exemple, en Bertran de la Granja el trobem citat la primera vegada que el trobem citat com a mosso en una casa; dos anys després gràcies al seu casament, l'estatus social millorarà, perquè a la seva muller, Paula Soler, li degueren de deixar béns immobles al terme. Pocs anys després ja el trobem citat com a cap de casa i amb l'ofici de pagès. Vull dir que aquest nombre tant elevat de pastors i també de mossos podia reflectir la impossibilitat dels immigrants per realitzar el treball propi.

La confraria de Nostra Senyora del Candelero

L'estudi d'aquesta confraria que aplegava als immigrants francesos residents a Figuerola del Camp permet aprofundir en l'anàlisi del corrent migratori. Aquests fet no és nou, sinó que ja ha estat explorat per altres autors³⁰. La confraria es trobava sota la invocació de Nostra Senyora del Candelero.

La primera notícia que tenim sobre aquesta confraria data de l'any 1595. Es tracta d'una acta notarial³¹ en què s'exposa la problemàtica existent en l'elecció de majorals, ja que ningú ho volia ser, determinant-se que tota persona que refusi ser majoral haurà de pagar 10 sous a la caixa de la confraria.

Anys més tard, el 1604, es realitza la primera capitulació, coneguda, de la confraria³². Sabem que l'elecció de majorals era problemàtica ja que els escollits preferien pagar la pena, 10 sous; «en temps passat ordenarem que los tals sò és los que no volguessen acceptar lo carrech pagassen per aliment y realitat de la confraria deu sous y com esta pena per ser poca fàcilment la paguen per no acceptar dit carrech y officis per ahont ere necessari elegir altres majorals los quals volent que per mirament no eren ells estats elegits majorals sino con lo vulgo acostume de dir per rabot acceptaven dit carrech y officio de mala gana y mala voluntat» per la qual cosa es determina augmentar la quantitat a 30 sous. Pensem que la dificultat d'acceptar el càrrec de majoral es basava en el fet que si el confrare no pagava l'estipulat cada any, l'havia de pagar el majoral. Altres estipulacions eren: els estrangers havien de pagar 1 sou si volien formar part de la confraria; en cas de defunció d'un estranger, els confreres havien de pagar 1 sou per aniversaris i sufragis; en cas de malaltia, dos confreres al matí i dos a la nit havien d'estar amb el malalt i ajudar-lo.

El 15 de març de 1619 es realitzen les capitulacions definitives de la confraria de Nostra Senyora del Candelero o Candelera³³. Segueixen les dictades l'any 1604 i les amplien. Fins el moment, data la confraria sempre era denominada dels «estrangers» sense cap mena de definició, però en una de les capitulacions s'anomena qui podia ser-ne membre: «es pactat que tots los fadrins que seran de fora vila ajen de entrar en la dita confraria encara que sien estrangers y ajudar en tot com los demás sols ajen estat quinze dies en lo lloch han de pagar

30. J. NADAL-E. GIRALT: *La population catalane de 1553 à 1717. L'immigration française et les autres facteurs de son développement*, Paris, 1960.; R. PLANES I ALBETS: «Les ordinacions de la confraria dels immigrants francesos de Solsona (1536)», *Miscel·lània homenatge a Josep Lladonosa*, Institut d'Estudis Ilerdenses, Lleida, 1992, pàg. 495-500.

31. AHAT, secció de la parròquia de Figuerola del Camp, caixa 5 núm. 18, acta del 12 de gener de 1595.

32. AHAT, secció de la parròquia de Figuerola del Camp, caixa 5 núm. 20, acta del 5 de febrer de 1604.

33. AHAT, secció de la parròquia de Figuerola del Camp, caixa 8 núm. 43 lletra M.

lo real». Aquesta capitulació degué de portar cert enrenou perquè tres anys més tard, el 9 de febrer de 1622, queda matisada per una declaració del Comú: «A 9 de febrer de 1622 lo Consell de Figuerola ajuntat acerca de declarar unes paraules y avie en lo acte tras escrit que tots los de fora vila aqusten de pagar lo real de la confraria de Nostra Senyora, declara lo dit consell que la intenció dels jurats y batlle quants firmaren dit acte no fou que los casats catalans que tenen casa en Figuerola pagassen sino sols los strangers axí casats com fadrins y també los fadrins forasters encara que no sien estrangers».

L'última capitulació escrita el 1619 demostra que la immigració francesa ja anava en retrocés i, per evitar la falta de confreres, dictaren la norma següent: «Item dits Jaume Farrer, batlle, Jaume Spigó y Pere Juan Oliva, jurats, en nom de tota la vila se obliguen que sempre y quant per tems a venir faltassen en lo present lloch de Figuerola estrangers per a mantenir la present confraria que ells y sos successors se obliguen a empararla y passarla avant conforme se ha fet fins assí». Per algun llistat de confreres sabem que la confraria seguí el seu tarannà fins, almenys, el 1635, any del darrer llistat de confreres que coneixem.

En una data indeterminada, entre 1635 i 1667, la confraria, per manca de confreres, restà sense activitat i quedà en mans del Comú. Restablint-se l'any 1667 «Bui als 6 de febrer 1667 en la abadia de Figuerola del Camp y diócesi de Tarragona ajustat y congregat capítol general la confraria dels forasters y estrangers intitulada la purificació de Nostra Senyora dit de Candaler. Instituida y fundada en la parroquial isglésia de Figuerola en la capella dita de Nostra Senyora del Candaler en lo qual capítol assistiren Pere Andreu, Isidro Leopart, Antoni Anglès, Antoni Coca, Francisco Coca, fadrí, Andreu Tapiol, Josep Montaner, Francisco Bonaventura, Antoni Barberà, Pere Puyol, los quals tots unànimes y conformes diuen que vist de present se troben alguns són forasters y estranheros tornaran a servir dita confraria ab los pactes mateixos que antecedenment era servida observant totas las constitucions de qualsevols llibres que de esta confraria se puguen trobar en poder de qualsevol rector de dita vila. Prometent tots juxta sa consentia juramentats que dit rector mirar lo útil profit de dita confraria com de cossas suas propias e nosaltres Juan Batista Rosselló, rector de dita vila, Antoni Oliva dit lo pobill, sosbatlle, Jaume Oliva, batllevell, jurat major, Joseph Riber, jurat menor, en lo sobredit any a vista de tan bon efecte los tornan a entregar dita confraria sens fer retenció ni algun obstacle als sobredits, los quals pujan refer.la y governar.la ab lo mateix tenor y ser frinat dels senyors oficials de Tarragona y així o juran y firman en mà y poder de dit Rosselló, prebere y rector, present any de 1667».

Retenim pocs noms dels confreres i els hem identificat a partir de les actes notarials i de relacions. La primera correspon a l'any 1595 i s'esmenten 16 noms dels quals els 7 darrers són francesos, els primers semblen --pels cognoms-- fills de Figuerola. El següent llistat correspon a la capitulació de 1619, hi ha 14 noms, dels quals 10 són francesos. Del mateix any tenim un altre llistat dels qui havien pagat, en són 22 i només n'hem localitzat 8 de francesos. Del segon n'hi ha 12 que no hi eren en les capitulacions. Les dues darreres llistes corresponen a 1626 i 1635; hi havia 15 i 20 confreres. El nombre de francesos era baix --7 i 5-- la qual cosa ja mostra una certa davallada de la immigració.

Conclusions

Per fer un estudi el més complert possible sobre la immigració francesa a Catalunya entre els segles XVI i XVII cal que contraposem el major nombre possible de fonts. En aquesta època els diferents registres sacramentals tenen moltes mancances; la cura dels diferents rectors en les anotacions era minsa. La confrontació de diverses fonts, no només els llibres de matrimonis, baptismes i òbits, sinó també els manuals notarials i el compliment pasqual, entre altres, permet un enriquitment de les dades.

Al poble de Figuerola del Camp, com en la major part de les poblacions del Principat, es va donar un flux migratori francès. Els decenniis amb major presència occitana comencen el 1591 i arriben fins el 1620. Això va comportar un augment en el nombre de cases i en el

nombre d'habitants, però sense un fort pes demogràfic. La quantitat d'immigrants és remarcable, però la major part només hi visqueren pocs anys, treballaven on els sortia feina. La importància demogràfica de la immigració i la seva possible influència en l'augment demogràfic és ben baixa.

Fins i tot podem diferenciar dos grups de francesos. El primer, molt migrat, són persones que arrelen a la població i en la vida del país cal remarcar que aquests immigrants no són classificats com a occitans quan se'ls inscriu en el llibre d'òbits, fet que demostra la seva integració. Un segon grup, molt nombrós, està constituït per pastors i mossos; la majoria resta pocs anys en el lloc, la major part, que seria una immigració més marginal i no integrada.

Per acabar, només dir que, la immigració francesa no tingué influència en la recuperació demogràfica del poble, però sí que tingué un fort efecte en l'àmbit econòmic al desenvolupar tasques –pastors i mossos– que la població autòctona no podia dur a terme per falta de personal.

APÈNDIX

-AHAT, sèrie de la parròquia de Figuerola del Camp, caixa 8 núm. 43 lletra M.

«A quinse del mes de marts del any de la nativitat del Senyor mil sis cents y denou.

En nom de Déu nostre senyor sia y de la humil Verge Maria, mare nostra y de la sua sagrada purificació. Nosaltres Juan Ramon, Juan Miquel, Juan Clusell, Pere Gibert, Bernat Truch, Tibau Vasi, Ramon Pena, Joan Ciutat, Bertomeu Pedrol, Juan Befferull, Gabriel Rosell, Francisco Soler, Jaume Clarà y Juan Montaner, congregats en la casa de la abadia ab voluntat del senyor official y vicari general de Tarragona per lo Illustríssim senyor don Juan de Moncada, arquebisbe de Tarragona, juren y firmen de nou la confraria de Nostra Senyora Candelera fundada en la iglésia de Figuerola en lo altar sots invocació de Nostra Senyora Candelera, sent batlle lo honorable en Jaume Farrer, de Capdevila, y jurats Jaume Spigó y Pere Juan Oliva ab totes les clausules y capitulacions conforme estave ja firmada y jurada en poder de mossèn Raffel Serra, rector de Figuerola, com conste en son manual a 5 de febrer 1604, les quals clausules t capitulacions volen se guarden inviolablement y a més de aquelles affegexen les següents: Primo que sempre que.s moria algun estranger en dit lloch de Figuerola se li aje de dir un aniversari pagador dels béns de la dita confraria. Ítem se obliguen a pagar cada any per augment de la confraria dos sous y que lo majoral los aje de cobrar de cada hu dels strangers y si per sa culpa se perdrá se aje de pagar dels de dit majoral. Ítem es pactat que tots los fadrins que seran de fora vila ajen de entrar en la dita confraria, encara que sien strangers y ajudar en tot com los demés, sols ajen estat quinse dies en lo lloch han de pagar lo real. Ítem es pactaty jurat que cada any, lo sendemà de Nostra Senyora Candelera se aje de dir un aniversari per tots los confreres difunts y benefactors de dita confraria. Ítem es pactat y jurat y ordenat que sempre y quant los confreres seran requerits per los majorals de que acodesquen a consell o se ajunten per tractar coses del be y utilitat de la confraria y ni aurà algú que no vulle acudir y sic en la vila pague una lliura se sera cada vegada que no obeirà. Ítem volem y ordenam que si acàs algú recusarà lo ser majoral pague trenta sous de pena, y si acàs se aconostave de pagar dits 30 sous en tal cas volem que aquesta pena la pague augmentar lo batlle lo (...) los majorals requeriran. Ítem volem y ordenam que sempre y quant algú dels confreres estarà mal y tindrà necessitat de vellar y de part de dit malalt seran requerits en tal cas lo ajen de vellar dos confreres desostia nit y dos altres fins que sie desospitat y si acàs y aurà algú que no vulle vellar pague de prompte per obs de la confraria una lliura de sera encontinent. Ítem es pactat que los majorals no puguen distribuir sino fina a deu sous sens llicència de tota o de la major part dels confreres si ya no hera per obrar lo siri que en tal cas se dexa aconeguda dells que puguen obrar lo que ben vist los sie. Ítem dits Jaume Farrer, batlle, Jaume Spigó y Pere Juan Oliva, jurats, en nom de tota la vila se obliguen

que sempre y quant per tems a venir faltassen en lo present lloch de Figuerola estrangers per a mantenir la present confraria que ells y sos successors se obliguen a emparar.la y passar.la avant conforme se ha fet fins assí. Testimonis són Anton Mestre, (...) ciutedà de Barcelona, y Pau Roitx, scolà de la badia de Figuerola».

En la pàgina següent:

«A 9 de febrer de 1622 lo Consell de Figuerola ajuntat acerca de declara unes paraules y avie en lo acte tras escrit que tots los de fora vila aguessen de pagar lo real de la confraria de Nostra Senyora, declara lo dit consell que la intenció dels jurats y batlle quants firmaren dit acte no fou que los casats catalans que tenen casa en Figuerola pagassen sino sols los strangers axí casats com fadrins y també los fadrins forasters encara que no sien estrangers. Esta determinació se feu sent batlle Jaume Farrer, de Capdevila, y jurat Jaume Farrer, Batllevell, y Jaume Oliva, de la Casa Nova».

A sota:

«Buials 6 de febrer 1667 en la abadia de Figuerola, camp y diócesi de Tarragona, ajustat y congregat capítol general la confraria dels forasters y estrangers intitulada la purificació de Nostra Senyora dit de Candler. Instituída y fundada en la parroquial isglésia de Figuerola en la capella dita de Nostra Senyora de Candler en lo qual capítol assistiren Pere Andreu, Isidro Leopart, Antoni Anglès, Antoni Coca, Francisco Coca, fadrí, Andreu Tapiol, Josep Montaner, Francisco Bonaventura, Antoni Barberà, Pere Puyol, los quals tots unànimes y conformes diuen que vist viu de present se troben alguns són forasters y estranjers tornaran a servir dita confraria ab los pactes mateixos que antecedenment era servida observant totas las constitucions de qualsevols llibres que de esta confraria se puguen trobar en poder de qualsevol rector de dita vila prometent tots juxta sa consentia juramentãis que dit rector mirar lo útil profit de dita confraria com de cossas suas propias e nosaltres Juan Batista Rosselló, rector de dita vila, Antoni Oliva dit lo pubill, sotsbatlle, Jaume Oliva, Batllevell, jurat major, Joseph Riber, jurat menor, en lo sobredit any a vista de tan bon efecte los tornan a entregar dita confraria sens fer rententió ni algun obstacle als sobredits, los quals pujan regir.la y governar.la ab lo mateix tenor y ser frinat dels senyors oficials deTarragona, y ayxí o juran y firman en mà de poder de dit Rosselló, prevere y rector, present any de 1667.

Testimonis són Isidre Altès, pagès, de Vilanova de (...) y Macià Oliva, corder, de Figuerola».